

Oponentský posudek habilitační práce

Autorka: PhDr. Helena Kalábová, Ph.D.

Název práce: Čas, tělo a tělesnění

V hloubavé filosofické reflexi tematizuje autorka habilitační práce problematiku času (aristotelského a temporality, času vnitřního – kairos a času vesmírného – chronos), těla (soma, sarx, pexis) a tělesnění (i ve smyslu propojenosti s celkem) v souvislosti s problematikou pohybů a autentičnosti/neautentičnosti lidského života ve zdraví, nemoci a uzdravování v diachronní i synchronní perspektivě.

Na půdorysu „krize věd“, v návaznosti na stále využívanou subjekt-objektovou figuru, na myšlení *more geometrico*, s pojetím času jako čísla pohybu, s důrazem kladeným na onticitu a opomíjením ontologie, nám představuje podstatné motivy spjaté s uvědomělým i ne zcela uvědomělým úsilím moderního i postmoderního člověka o pravdu ve smyslu *aletheia* a pochopením nedostatečnosti konceptu *certitudo*. Autorka vedena Patočkovou myšlenkou, že „nejdůležitější věc je duše a její lék je logos, zatímco všechno ostatní jsou jen marnosti a relativnosti života“, rozvíjí úvahy o péči o duši jako o základu filosofie a etiky pomáhajících profesí.

Fenomenologický přístup, opírající se zejména o Husserla, Patočku a Merleau-Pontyho, provázaný s podněty Heideggera a s postřehy psychoanalytických a psychoterapeutických teorií a východisek, se ukazuje jako velmi inspirativní, což lze doložit – a autorka tak činí – i jednotlivými kazuistikami. Kazuistiky zde nejsou pouze ilustrace, ale jsou i teoreticky, filosoficky hodnotnými součástmi textu habilitační práce. Fenomenologický imperativ „zu den Sachen selbst“ je zde bezezbytku respektován.

Heleně Kalábové se daří pracovat s obtížným pojmoslovím takovým způsobem, že problematika před čtenářem vyvstává v celé složitosti, ale zároveň jistě

samozřejmosti, v nároku na pozorné čtení a promýšlení, v étosu hledání a v pokusech o nalézání cest v pomáhajících profesích.

Jednotlivé kapitoly (*Čas, tělo, tělesnění v antické filosofii, Novověká filosofie a učení René Descarta, Život člověka v postmoderní společnosti, Pomáhající profese a jedinečnost existence člověka, Fenomenologické vnímání tělesnosti, Tělesnost a čas, Pohyb po životní cestě u Martina Heideggera, Krize a její význam v životě člověka, Bolest a nálada= prožitek těla a mysli, Onticita a ontologie zdraví a nemoci, Tělesnost v postmoderně, Tělo a pohyb – filosofie pohybu, Životní pohyby Jana Patočky, Pohyb a kvalita života, Člověk mající logos, Řeč a rodina, Pomáhající profese pečující o duši*) jsou logicky provázány a rozvíjejí problematiku s odkazem na souřadné i nadřazené celky. Lze říci, že se autorce na 193 stranách textu podařilo realizovat seriózní pokus o hledání celku bez marga v pomáhajících profesích. V tomto kontextu vyvstává celá řada otázek po možnostech rozumění a porozumění dané problematice v odborné diskusi i v pomáhající praxi. Do jaké míry lze najít souznění s kolegy, s klienty, s těmi, o jejichž duši pečujeme? Jak člověk v pomáhající profesi pečuje o svou duši, aby neztroskotával, popř. nevyhořel, aby nevázl jeho životní pohyb? Jaké jsou možnosti řeči, má-li být řeč ad hominem, řeč srozumitelnou, řeč povzbuzující, povznášející, chápající, pomocnou, (i když je zároveň tápající), řeč úctyhodnou, fakticky provázející, spolehledající, odkrývající ... ?

V případě, že by byla habilitační práce publikována, je zapotřebí eliminovat i drobné nedostatky textu z hlediska jazykové čistoty. Rovněž by stálo za úvahu, aby autorka zvýšila množství prezentovaných kazuistik, samozřejmě i s adekvátní analýzou, čímž vyvstane význam fenomenologicky založené (nejen krizové) intervence.

Závěr

Dle mého soudu splňuje habilitační práce nároky na tento typ prací kladené, a proto ji **doporučuji k obhajobě.**